Štátna bezpečnosť (ŠtB) v socialistickom Československu :)

Tajná polícia, ktorá pôsobila v Československu najmä v období reálneho socializmu (1948-1989). Jej hlavnou úlohou bolo chrániť komunistický režim a udržiavať moc Komunistickej strany Československa (KSČ).

Prečo vznikla ŠtB

Po nástupe komunistov k moci v roku 1948 sa štát snažil zabrániť akejkoľvek opozícii. ŠtB mala odhaľovať a potláčať ľudí, ktorí boli považovaní za nepriateľov režimu. Napríklad politických odporcov, intelektuálov, veriacich, umelcov či ľudí, ktorí chceli emigrovať. Toto bolo úlohou kontrarozviedky a jej „boja" proti vnútornému nepriateľovi.

Iná časť kontrarozviedky „bojovala" proti vonkajšiemu nepriateľovi, iná chránila československé hospodárstvo.

Súčasťou ŠtB bola aj Zahraničná rozviedka a Vojenská kontrarozviedka.

Najdôležitejšie súčasti ŠtB:

- kontrarozviedka:
  - Boj proti vnútornému nepriateľovi,
  - Boj proti vonkajšiemu nepriateľovi,
  - Hospodárska kontrarozviedka,
  - Vojenská kontrarozviedka,
- (civilná) Zahraničná rozviedka[1].

Ako ŠtB fungovala

Štátna bezpečnosť pracovala tajne a mala rozsiahle právomoci. Používala:

- sledovanie a odpočúvanie,
- tajných spolupracovníkov a informátorov,
- výsluchy, zastrašovanie a vydieranie,
- falšovanie dôkazov.

Mnohí ľudia boli sledovaní bez toho, aby o tom vedeli. Často ich udávali kolegovia, susedia alebo dokonca známi.

Koho ŠtB prenasledovala

ŠtB sa zameriavala najmä na:

- odporcov komunistického režimu,
- signatárov Charty 77,
- cirkev a náboženských predstaviteľov,
- ľudí udržiavajúcich kontakty so Západom,
- pokusy o útek za hranice.

Niektorí prenasledovaní skončili vo väzení, stratili prácu alebo možnosť študovať[2].

Vplyv na spoločnosť

Činnosť ŠtB vytvárala v spoločnosti strach a nedôveru. Ľudia si dávali pozor na to, čo hovoria a komu dôverujú. Sloboda slova, myslenia a súkromia bola výrazne obmedzená.

Hlavné úlohy Kontrarozviedky bojujúca proti vonkajšiemu nepriateľovi

Zameriavala sa na sledovanie pracovníkov zastupiteľských úradov (diplomatov) kapitalistických štátov, cudzincov prichádzajúcich do ČSSR a ochranu pred špionážou.

Hlavné úlohy a činnosť Hospodárskej kontrarozviedky

Jej úlohou bola ochrana ekonomických záujmov štátu, priemyselná špionáž a sledovanie zamestnancov v kľúčových podnikoch a zahraničnom obchode.

Hlavné úlohy a činnosť Zahraničnej rozviedky

Zahraničná rozviedka ŠtB pôsobila najmä v kapitalistických (západných) krajinách a jej cieľom bolo získavať

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

informácie dôležité pre komunistický režim a sovietsky blok.

Jej hlavné úlohy boli:

- špionáž proti štátom NATO a západným demokraciám,
- získavanie politických, vojenských, hospodárskych a vedecko-technických informácií,
- sledovanie a infiltrácia československého exilu,
- spolupráca so sovietskou tajnou službou KGB,
- dezinformácie a ovplyvňovanie verejnej mienky v zahraničí.

Príslušníci rozviedky často pôsobili pod diplomatickým krytím. Na ambasádach, obchodných zastupiteľstvách alebo ako novinári.

Hlavné úlohy a činnosť Vojenskej kontrarozviedky

Pôsobila v armáde, kde sledovala lojalitu dôstojníkov a vojakov, chránila vojenské tajomstvá a potláčala akýkoľvek náznak opozície v ozbrojených silách.

Zánik ŠtB

Po páde komunistického režimu v roku 1989 bola ŠtB zrušená. Jej archívy sa postupne sprístupnili a odhalili rozsah sledovania a porušovania ľudských práv.

Zhrnutie

Štátna bezpečnosť bola nástrojom moci komunistického režimu, ktorý slúžil na kontrolu obyvateľstva a potláčanie slobody. Jej činnosť je dnes vnímaná ako porušovanie základných ľudských práv a je dôležitou kapitolou dejín Československa.

[1] Vojenská zahraničná rozviedka súčasťou ŠtB nebola.
[2] Často aj ich deti.

História Štátnej bezpečnosti (ŠtB) v socialistickom Československu (v rokoch)

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania